

Kuukiri

Nr. 3 (112) Märts 2003
Tellijatel hind 3 krooni

Sõnumeid

Eesti Vabariigi aastapäeval

TÄNASSILMAS

Tänassilma küla rahvas kogunes rahvamajja. Saal oli päevakohaselt kaunistatud. Välja oli pandud näitus lasteringi töödest.

Üritus algas hümniga ühislaulmisega. Peo avakõne ütles külavanem Mait Siirus. Tervitused ja head soovid lausab abivallavanem Sulev Kannimäe.

Laulude, tantsude ja luuletustega esinesid eakate klubi "Rõõmsameelsed", noorteansambel ja lastering.

Hiljem istuti kohvilauas, söödi kringlit, joodi šampust ja lauldi ühiselt rahvalikke laule ning mängiti ringmänge.

Peo jäädvustas videole Heino Järve.
Pärja Porkanen

VIIRATSIS

23. veebruaril kogunesid vallavalitsuse ettevõtmisel valla pensionärid Viiratsisse, et ühiselt tähistada riigi sünnipäeva. Ürituse avas tervitusega vallavanem Väino Luik. Muusikalisi tervitusi töid Viljandi Muusikakooli ja Viiratsi Algkooli õpilased, ansamblid "Kanarbik" ja "Virvas".

● Monika Hindi maale arvustas Siim Kärner. KAAREL KUMERI foto

● Viiratsi Algkooli aktusel esineb lastekoor.

MARET LINA foto

Aula seinu ehtisid Kibeküla kunstniku Monika Hindi maalid, mida hindas Viljandi literaat ja kunstnik Siim Kärner. Lisaks tutvustas Monika Hint oma värsket luulekogu.

Viljandi Pensionäride Liidu auliikmeteks nimetati Linda Vaigur, Helga Rebane, Jossif Pissarkov, Ada Raudsepp ja Gustav Jakobson.

Veel teinegi literaat, ammu nime teinud kohalik kirjanik Vello Lattik tutvustas uusloomingut.

Näputööhuvilised uudistasid Viiratsi rahvamajas väljapandud käsitöönäitust, kus tegijad jagasid selgitusi.

Kuivõrd kokkutulijad olid põhiliselt endise riigimajandi kunagised töötajad, siis taaskohtumine oli igati meeldiv: kohtusid vanad tuttavad üle pika aja.
Kaarel Kumer

Jutuveski jahvatas koos sõpradega

15. veebruaril kogunesid sõbrapäeva järel Viiratsi lasteaeda muinasjutuhuvilised. Imeliselt särava täiskuu all said kokku Viiratsi "Jutuveski" ja Märjamaa "Pööripäevaklubi" rahvas.

Kõikide rõõmuks oli meie hulgas muinasjutukooli juhataja Piret Päär Tallinnast, kes seegi kord oma lum-mava jutuvestmisosekusega kuulajaid võlus. Taolisi muinasjutusõprade klubisid on Eestimaal kolm. Viiratsi jutuvekilised käivad koos korra kuus juba teist aastat.

Kolled i täiendõppejuht Ene Talas ja loovainete kursuse projektijuht Vilma Ilves töid huvilisi juurde veel laste-

aiäõpetajate loovainete täiendõppe kursuselt. Nii oli juturingis õpetajaid üle Eesti, lisaks 18-aastane neiu Estelle Luxemburgist. Nimelt õpib ta enne kõrgkooli astumist lastekasvatamiskunsti ja eesti keelt Märjamaa "Midrimaa" lasteaias.

Jutupaused täideti ühislaulu ja tantuga kandle- ja lõõtsamängu saatel. Kui vähegi mahti oli, võis teed ja kohvi juues ja küpsist peale näksides uut sõprust sobitada. Lõõtsa tõmbas Ene Talas. Kandleõpetaja Aime Reieri juhatusel sõrmitseti viise.

Kes hilisõhtu koju asutas, selle jalge all krudises lumi ja kuupaiste talle teed. Kunagi hiljem meenub see õhtu ehk üsna muinasjutuliselt: "See oli siis, kui..."

Mari Karilaid,

Viiratsi lasteaia vanemõpetaja

Naistepäev on jälle au sees

7. märtsil kogunesid Uusna pensionärid raamatukokku, et tähistada naistepäeva, mis vahepeal oli unarusse jäänud.

Levivad haigusviirused olid vähendanud kohalolijate ridu, mis aga ei kahandanud saabuva pidupäeva õhkonda.

Kõrvuti peotujuga arutati argiasju ja kavandati suveüritusi.

Terava mõttevahetuse vallandas arutelu arengukavast. Järgnevail kokusaamistel tahetakse kuulda ka külavanema seisukohti.

Kaarel Kumer

VALLA 2003. AASTA EELARVE

Volikogus kinnitatud 2003. aasta eelarve mahuks kujunes 25 827 080 krooni. Eelarve tulud ja kulud on tasakaalus.

Eelarve tulud:

tulumaks füüsilistelt isikutelt	9 100 000
maamaks	1 350 000
kaupade ja teenuste müük (laekumine koolitoidu ja lasteaiakoha eest, hoolekandekeskuse kohamaksud)	1 403 800
materiaalsete varade müük	25 000
tulud varadelt	115 000
toetused ja laekumised teistelt omavalitsustelt	10 773 790
aastavahetuse vaba jääk laen	1 859 490
	1 200 000
Kokku tulud	25 827 080

Eelarve kulud:

üldised valitsemissektori kulud	5 820 880
sh. laenu tagasimaks	1 500 000
ühistegevuse kulud	188 820
investeeringud	1 200 000
riigikaitse kulud	5 000
kulud avalikule korrale	33 000
majanduskulud	866 000
sh. vallateede korrashoid	700 000
arengukavade koostamine	100 000
keskkonnakaitse kulud	425 000
sh. kulud haljastusele	175 000
parkide ja tiikide korrastus ja karuputke hävitamiseks	200 000
elamu- ja kommunaalmajandus	625 000
s.h. tänavavalgustus	460 000
kulud kalmistutele	75 000
tervishoid	87 730
vaba aeg, kultuur, sport	2 774 290
sh. Viiratsi spordisaal	397 490
raamatukogud	702 360
rahvamajad	848 960
haridus	10 900 250
sh. lasteaiad	2 959 300
koolid	7 500 950
sotsiaalne kaitse	4 289 930
sh. eakate sotsiaalhoolekandeadusused	2 222 260
sotsiaalhoolekandeteenused lastele ja peredele	550 000
toimetulekutoetus	963 000
Kokku kulud	25 827 080

Eelarves on järgmised investeeringud:

vallamaja katuse ehitus	1 200 000
Viiratsi lasteaiakatuse ehitus	230 000
Kalmetu kooli akende vahetus	337 000
Uusna asula tänavavalgustuse renoveerimine	220 000
Valma asula tänavavalgustuse renoveerimine	80 000
Viiratsi koolis spordiruumide ehitus	340 000
Kokku investeeringud	2 407 000

Eelarves ei ole praegu piisavalt raha toimetulekutoetuste maksmiseks, kuid riik on lubanud, et aasta teisel poolel antakse raha juurde. Alates uuest õppeaastast ei pea lapsevanemad enam maksma laste töövihikute eest. Alates 1. märtsist tõuseb enamike valla allasutuste töötajate palk 10–20%. Valla ametnike palk tõuseb 4–6%. Mustkatte peaks saama Tusti küla sissesõit, Surva silla ümbrus ja Viiratsis Nooruse tänav ning korda tehakse Surva – Talina tee.

Vaatasime "Helisevat muusikat"

6. märtsil vaatasid Viljandi Pensionäride Liidu liikmed "Heliseva muusika" kontrollitendust Tallinna Linnahallis.

Muljed sellest on täiesti isiklikud ega pretendeeri arvustusele. Meeldiv oli kuulda koos laulmas Liisi Koiksonit ja Marko Matveret. Ka üldine muusikaline

taust oli parem kui varem nähtud "Miss Saigonil". Etenduse meeldivust suurendas seegi, et muusikali sü ee oli tuttav.

Meeldiv teatrielamus lõi mõnusa tunde, et vastu minna saabuvale nais-
tepäevale.

Kaarel Kumer

Viiratsi vald politsei pilgu läbi

Arvestades Viljandi linna vahetut lähedust, Viiratsi politsei pilgu läbi täiesti keskmine vald. 2002. aastal alustati 68 kriminaalasja, sealhulgas 42 salajast vargust. Keskmise avastamise protsent oli 47,1.

Põhiliseks kuritegevuse liigiks on vana tühjana seisvate talude rüüstamine. Nende kõrval on korteritesse sisselmurdmine minimaalne.

Vallaelanikud peaksid ise oma vara eest rohkem püüdma hoolitseda. Liiga kergelt luuakse olukord, mis ahvatleb vargaid. Samas ei informeerita kurikaelte tegemistest. Inimesed näevad, kui kahtlased isikud võõra vara kallale kipuvad, kuid ei soovi sekkuda – minu asja ei võeta, minu asi pole! Naabri käekäik ei huvita üldse.

Suurimat peavalu tekitavad Vana-Võidu ühiselamud, vargused tubadest.

Viimasel ajal on laekunud palju kaebusi hulkuvate koerte kohta. Nimetatud probleem on alati olnud, kuid aina rohkem töökulu nõuavad omanikuga/ta neljajalgset. Pange oma koerad ketti!

Uus kehtima hakanud karistusseadustik on toonud seadusandlusesse muudatusi võrreldes varasemaga. Selle järgi politsei enam perekonnatüli põhjustajat karistada ei saa, see on kohtu asi. Uus on ka see, et karistus määratakse alates 14 aastast.

Tendents on selle poole, et juurde on hakanud tekkima väikesi huligaane. Patrullreidide käigus on selgunud, et lapsed on hilisel ajal (pärast 23) väljas. Vanematele on üllatuseks tulnud, kui politsei on nende võsukesed öösel Viljandi linnast kokku korjanud. Kummaline, et lapsevanemad ei tea oma laste tegemistest. Siinkohal tahakski panna täiskasvanute südamele. Kevad tuleb, ilmad lähevad ilusaks, lapsed muutuvad ülemealikuks. Palun ohjeldage neid, et ei peaks kogema ebameeldivaid üllatusi. Reidid on olnud, on ja jäävad – need ei kao kuskile!

Kevad toob teedele ja tänavatele taas jalgrattad. Lukustage oma liiklusvahendid ja ärge jätke neid lohakile ega ööseks koridoridesse! Maanteedel ja asulate vahel tuleks teha end helkurite ja tuledega nähtavaks ja liigelda ettevaatlikult. Et päike paistab tihti autole vastu, võib jalgrattur jääda märkamatuks. Sellega tuleks väiksema liiklusvahendi juhtidel arvestada.

Vallaelanikud, turvalisuse tagamiseks on teil endil palju ära teha! Meeldivat koostööd soovides

Aivar Audla,

Viljandi Politseiprefektuuri korrakaitseosakonna kriminaalpreventsiooni- ja noorsootalituse konstaabel

VOLIKOGUS 27. VEEBRUARIL

Komisjonid

Volikogu komisjonide esimehed esitavad lühikokkuvõtte valimisperiodil tehtud tööst.

Haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Enna Lond rääkis kolmest koosolekust, sealhulgas kultuuripreemia määramisest. Komisjon on palunud valla haridus- ja kultuuriasutustel (koolid, rahvamajad) esitada tööplaanid, on need läbi vaadanud ning tagastanud korrigeerimiseks. Koos vallajuhtidega pandi kokku vabariigi aastapäeva tähistamise kava. Edaspidi hakkavad toimuma koosolekud allasutustes, et lähemalt tutvuda nende probleemidega. 11. märtsil on koosolek Viiratsi lasteaias.

Maakomisjoni esimees Jaanus Puki sõnul on toimunud kaks koosolekut. Esimesel arutati maamaksumäärade ja -soodustuste kehtestamist 2003. aastaks ning teisel ehitusaluse pinna ja selle sihtotstarbe määramist. Ta tuletas meelde, et vabade põllumaade kasutamise avaldused tuleb esitada 1. märtsiks.

Tervishoiu- ja sotsiaalkomisjoni esimees Ülle Gurjev ütles, et toimunud on neli istungit, kus arutati õpilaste koolikohustuse täitmist. See on nüüdseks paranenud.

Vaadati läbi toimetuolekutoetuse taotlused ja paljulapseliste perede toetused (27 peret). Üks koosolek peeti koos külade esindajatega, kellega arutati peretoetusi. Viimasel koosolekul räägiti bussiliiklusest.

Probleeme on perearstikeskuse rahastamisega, raha ei jätku ravikindlustuse taotluste jaoks. Seetõttu on perearst sunnitud tõstma visiiditasu 25 kroonilt 50-le, mis aitab ka velskripunkte alles hoida.

Majandus- ja eelarvekomisjoni esimees Mati Leemet rääkis, et on peetud kaks koosolekut, millest võtsid aktiivselt osa kõik komisjoni liikmed. 2003. aasta eelarve eelnõu on valmis kolmandaks lugemiseks.

Revisjonikomisjon esimees Leo Üle juhtimisel töötab valla põhimääruse alusel. Dokumentatsioon on internetis.

Millest koosneb valla eelarve

Vallavanem Väino Luik nentis, et enam laekus 170 000 krooni, seetõttu

juleti kulutusi suurendada. Riigi rahaosa eelarves on täpselt nii palju, kui seda on eraldatud. Praeguses eelarves reservi ei arvesta, riigi raha tuli haridus- ja kultuuritöötajate palkade tõusuks, ametlikult on kehtestatud haridustöötajate palgaastmestik.

1. märtsist tõuseb palk ka nendel haridustöötajatel, kes saavad seda valla eelarvest, tõusuks on arvestatud 20%. Palka tõsteti neil vallavalitsuse töötajatel, kel see oli alla 4000 krooni, tõus on 6%.

Volikogu liige Kaupo Kase soovitas planeerida eelarvesse lisaressursse kevadisteks koristustöödeks. Raha selleks on eelarves. Prügimajanduse summad vajavad ülekontrollimist.

Sel suvel alustatakse Viiratsi tiikide puhastamist keskkonnakaitseraha abil. Sulgeda ja lammutada tuleb Viiratsi ühislaud, see ei sobi alevikuks.

Eelarves on suurendatud paljulapseliste perede toetust.

Vallamaja läheb remonti

Vallamaja vajab rekonstrueerimist mahus, mis ületab riigihankes kehtestatud määra (500 000 krooni). Kavas on lamekatust asendada viilkatusega ja peasissekäik teha nägusamaks ja tuulekindlamaks, rajada ka kaldtrepp. Rekonstrueerimistööde ettepanek on tehtud kolmele usaldusväärsele firmale.

Lühidalt

Abivallavanem Sulev Kannimäe tegi ettepaneku määrata volikogu esindajaks Kalmetu Põhikooli hoolekogus volikogu liige Ly Raudjalg.

Vallasekretär Linda Subert selgitas Viiratsi raamatukogu põhimääruse muutmist. Põhjus on uutest ruumides, millega muutus aadress.

Evald Mikra on teinud avaliku pöördumise isamaa kaitseks. Sellega on võimalik lähemalt tutvuda Rõngu valla koduleheküljel.

*

Järgmisel istungil arutatakse sõidukompensatsioonide eelnõud, vallavalitsuse heakorra tagamise plaane (ka varisenud hoonete osas), lasteaedade teeninduspiirkondade määramist, huvikoolitustasu ja valla veterinaarteenindust.

Tulevik on meie endi kätes

27. veebruaril oli Viiratsi Puuetega Inimeste Ühingu liikmetel meeldiv kohtumine. Külas olid vallavalikogu esimees Leemet Loo, Riigikogu saadikukandidaat Mati Leemet ja Viljandi maakonna Euroopa Liiduga liitumise koordinaator Kristi Lõhmus.

Mati Leemet pikemat tutvustamist ei vaja. Tutvustanud Rahvaliidu programmi, lisas ta, et teeb kõik endast oleneva parandamiseks elujärge maal.

Leemet Loo rääkis valla arengukavast ja lisas, et selle ettevalmistamisel ja elluviimisel on igaühel õigus ja kohustus avaldada ettepanekuid.

Kristi Lõhmus rääkis sellest, mis ootab meid ees Euroopa Liiduga liitumisel. Tema ettekanne vallandas ägeda mõttevahetuse teemal, kas tulevik on meie endi määratleda.

Kaarel Kumer,
ühingu aseesimees

Muinasjutuhuvilistele õpilastele

Saabuv kevad annab märku sellest, et "Viirvalli" juttude kolmas kogumik tahab täis kirjutamist.

Kahel eelneval aastal on õpilased ise muinasjutte välja mõelnud ja paaberile pannud. Sel aastal tahan teha uue ettepaneku ja seda ka linnakoolides käivatele õpilastele. Küllap on kõik kuulnud ema-isa, vanaema-vanaisa või vanavanemaidki rääkimas oma suguvõsa imelistest ammudest muinasjutulistest juhtumitest. Võib-olla teatakse, kuidas vaarisa sõjas käis või naise võttis; või kust tuli teie perekonnanimi; või millal istutati see suur-suur puu vanaema talu väravas või... Seda nimetatakse pärimuseks. Need perepärimustud palungi teil sel aastal kirja panna.

Selle töö juures on vaja meeles pidada mitut asjaolu. Trükiallikatest, raadiost või televisioonist õpitu, kuuldu, loetu kogumisele ei kuulu. Niisiis pange kirja pärimustekst koos taustaga.

1. Andmed koguja kohta (nimi, vanus). 2. Kogumisaeg ja -koht. 3. Andmed pärimusteadja (informandi) kohta (nimi), neiupõlvnimi, hüüdnimi, sünniaeg ja -koht, elukoht. 4. Kogumise kirjeldus (kus, mis ajal, mis meeleolus jne.). 5. Andmed kogutava kohta (kellelt pärimusteadja kuulis pärimusjuttu, millal, millega seoses jne.). 6. Pärimusteadja enda arvamus kogutava kohta. 7. Pärimustekst ise. 8. Koguja arvamus kogutava kohta.

Ootan vähemalt üheleheküljelisi kirjatöid 1. maiks. Võite need toimetada õpetaja kätte või tuua ise Viiratsi lasteaeda. Parimad kirjutajad saavad auhinna raamatu ja osaleda muinasjutuõhtul õpetajate suvelaagris Lillis.

Mari Karilaid,
Viiratsi lasteaiavanimõpetaja

Tulemas on rahvalaati!

10. mail kella 12-17 on kavas Viiratsi lastepäevakodu "Rüblük" õues maha pidada rahvalaati.

Toodangut pakuvad valla ettevõtted. Talutoodete ja kalasaadustega kauplevad eraettevõtjad ja talupidajad. Pakutakse kompotte, piirukaid ja muid küpsetisi-saadusi. Oodatud on käsitöötajad (puitarvikud, toolid, lauad, luud jm.) ning taimede ja istikute kasvatajad. Vaimsust pakub raamatulett ja maalide näitusmüük.

Erilise sektori moodustab ostmüük-vahetus.

Lastele pakub ostmise ja kauplemise rõõmu lastelaati.

Oodatud on igasugused huvitavaid ettepanekuid. Oma jõududega tahetakse rahvale pakkuda kontserte. Üritus on suunatud Viljandi rahvale.

Osaleda soovijatel registreerida Viljandi rahvamajas telefonil 94 307.

Mare Kilk

MIDA VASTATI ARENGUKAVA KÜSIMUSTIKULE

Kokku laekus 341 vastust, mis on 12,1% valimisõiguslikust elanikkonnast (2814). Arvestades Viiratsi valla keskmist valimisaktiivsust, täitis ankeedi iga viies valimas käinu. Aitäh teile sellegi tulemuse eest!

Aktiivsema ja passiivsema küla tiitli pälvivad kaks kõige väiksemat võrdset 17 valimisõigusliku kodanikuga. Rebaste küla oma viie ankeeditäitjaga saavutas 29,4%-lise aktiivsuse ja esikoha, samas Loime külal jäi tulemus kirja saamata.

Toon ära esimesed kümme küla, mis aktiivsusest ületasid ka 10% piiri (sulgudes olev arv näitab valimisõiguslikke kodanikke). Rebaste küla järgnesid Saareküla 26,8% (41); Tänaassilma 17,4% (144); Vana-Võidu 16,1% (323); Valma 15,6% (135); Tõnuküla 15,2% (46); Uusna 14,9% (295); Viiratsi 12,1% (982); Tusti 12,1% (116) ja Kuudeküla 10,3% (29). Järgnevate külade osalus vastamisel oli niivõrd madal, et järelduste tegemine on küsitava väärtusega. Heameel on sellest, et aktiivsemasse poolde jäid kõik suuremad külad ja Viiratsi alevik.

Üldkokkuvõttes tõi küsitlus välja tõsiasja, et on väga palju erinevaid puudusi, mis inimesi häirivad. Mitte üheski külas ei kerkinud üles üks või kaks probleemi, mis oleksid häirinud olulist osa inimestest ning nende lahendamisel saabunuks suur rahulolu. Seega tuleb erilist tähelepanu pöörata külade ja valla kui terviku arengukava koostamisele, et oleks tagatud väga paljude huvigruppide osalemine selles töös. Toon siinjuures lühikokkuvõtte suurematel küladest.

Viiratsi alevikus toodi välja 35 erinevat häirivat probleemi, millest kolm enam kordi äranimetatut (sulgudes

ärämärgitud kordade arv) olid spordisaali puudumine (22), noorte kogunemine kaupluse ees (20) ja tiikide olukord (15). Enim tunti rõõmu uuest raamatukogust ja sportimise võimalusest koolimajas. Näide erimeelsustest: üks vastaja nimetas Viiratsi jõulu- puud monstrikiks, samas kaks vastajat rõõmustasid, et jõulupuuks oli elav kuusk.

Vana-Võidu külas märgiti ära 17 puudust. Olulisimateks olid teede ja tänavate olukord (17), lagunenuid hooned (8) ning lumetõrje ja libedus (7). Samas neljal korral rõõmustas inimesi lumetõrjel tehtu.

Uusna külas toodi välja 23 probleemi: puudub kooskäimise koht (12), alaealiste lõhkumine ja hilja väljas hulkumine (8), karuputk (7).

Tänaassilma külas valutati pead 12 probleemi üle: hulkuvad koerad (6), noorte kogunemine Kalmetu bussipaviljonis (5), teede olukord (5).

Valma külas toodi välja 13 probleemi, kus selgelt eristus bussiliikluse halb olukord (7, s.o. 33% vastanutest). Samas märgiti positiivselt koolilaste transpordi korraldust.

Toon kokkuvõtte kolmandast punktist, millele vastasid Uusna, Kuude, Tusti, Saare, Verilaske ja Vasara küla elanikud: "Kas hakkaksid käima Uusna vanas koolimajas, kui see võtta kasutusele rahvamajana?" Vastuseks olid nõus seda külastama 26, ei olnud nõus 51 ja olid erapooletud või jätsid arvamuse märkimata 7. Kõlama jäi ettepanek, et rahvamaja tuleb ehitada Uusnasse, kus on ka rahvas.

Lõpetuseks ka huumori poole pealt vaadatuna!

Härrasmeest (55–64) Tänaassilma külast häirib, et külas on palju vanu naisi!

Loomulikult on asi tõsine, kui kolmas noorus seisab ukse ees.

Härrasmees (55–64) Saarekülast teeb ettepaneku, et vald peaks maksma sünnitoetust nagu teised vallad, et meelitada maale rohkem noori. Samas noor naine Rebaste külast tunneb heameelt sünnitoetuse ja paki eest. Arvan, et heameel on õigustatud, sest meie vald on toetuse suurusega liidrite hulgas.

Daami (üle 65) Tusti külast häirib, et vald võiks rohkem huvi tunda rahva murede vastu. Samas on see temal ainuke mure ja meil jääbki teada saamata tema tegelik mure.

Leemet Lõo,
vallavolikogu esimees

● 6. märtsil vaeti Kalmetu Põhikoolis valla arengukava haridustalasi.

MARET LINA foto

Missuguse suuna valla arengule anname?

Volikogu algatas jaanuarikuul valla arengukava arutelu protsessi.

Viiratsi vallas elab 3900 elanikku, kes kõik suuremal või väiksemal määral on seotud vallas toimuvaga. Arengukava on tõsine dokument ja selle koostamine on ülimalt oluline ja vastutusrikas tegevus, mis paneb paika lähiaastate suunad.

Arengukava tugevus, elujõulisus ja vastupidavus elukoolile sõltub täielikult iga vallakodaniku sõna sekka oskamise tahtest. Olen kuulnud laialt levinud arvamust: "Mis minust ikka oleneb. Nagunii on kõik juba otsustatud!"

Julgustavaks näiteks olgu meile kas või hiljutised parlamendivalimised. Viljandimaalt kandideeris Riigikokku viis inimest. Väga tublilt esines meie vallast Mati Leemet, kes kogus peaaegu 700 häält. See näitab, et järgmistel valimistel, kui koondada kogu valla potentsiaal ühe kandidaadi taha, on täiesti võimalik riigi esinduses oma valla mees või naine. Kokku said Viiratsist Riigikogusse pürgijad (Leemet 690, Alvre 375, Sepp 170, Leetsar 112 ja Linnas 17) 1364 häält.

Millise sisu või värvitooni me oma

arengukavale anname, sõltub meist endast. Kas valitsevaks saab rahvuslik-kogukondlik või pelgalt ärilise suunitlusega mõttelaad?

Ka arutelust mitteosavõtt on tegelikult vastuvõetava arengukava heakskiit. Selles küsimuses ei saa olla erapooletuid.

Lühidalt omapoolsed mõtted, mida võiks hea tahtmise korral külade ja alevike inimesed ehk arvestada. Üheks raskemaks küsimuseks võib kujuneda vähemuse ja enamuse arvamuste mõistliku kompromissi leidmine. Igasugused äärmused on ohtlikud. Küsimus taandub sellele, kuidas leida erinevate huvigruppide vahel mõistlikke ja reaalsuses toimima hakkavaid kokkuleppeid.

Arengukava arutelu käigus tuleks lähtuda mõningatest seisukohtadest.

Esiteks. Mis on meie vallas (külas) head, millega oleme rahul ja mis tuleb kindlasti säilitada (vähemalt seeme on alles).

Teiseks. Millest me kindlasti tahame hoiduda, mis pole meile vastuvõetav – kas antud hetkel või ka tulevikus.

Kolmandaks. Olemasolevad tradit-

sioonid, kombes, tavad, kirjutamata seadused ja olemasolevad ressursid.

Viiratsi valla kogukond on väga mitmekesine: noored ja eakad; tööandjad ja töövõtjad; haritlased ja loomeinimesed; töötud ja abisaajad; andjad ja saajad. Vallaelanike rollid muutuvad nii ajas kui ruumis. Näiteks Valma elanike vajadusi ja eelistusi ei pruugi mõista Viiratsi ja Vana-Võidu aleviku inimesed.

Eri piirkondades tuleb leida see minimaalne osa, mis meid kõiki ühendab ja kokku liidab.

Üheks küsimuseks kujuneb kindlasti see, millised on need asjad ja valdkonnad, mille puhul **enamus ei kasuta õigust neid maha hääletada.**

Näiteks võiks tuua sümfoonilise muusika ja selle harrastajate ja kuulajate olemasolu ühiskonnas. See on valdkond, millega tegelemise võimed on vaid suhteliselt väikesel osal elanikkonnast. Põhimõtteliselt saaks maha hääletada iga ettepaneku, anda sellele valdkonnale mingi osa ühisabist.

Jääme lootma, et arengukava arutelu leiab elavat kaasaeramist, häid mõtteid ja mõistlikke kompromisse.

Roland Tulik

MAAILM MEILE KÕIGILE

Käesolev aasta on pühendatud puuetega inimestele. Seoses sellega toimub nii maailmas kui ka Eestis erinevaid üritusi. Tähelepanu on suunatud võrdsele ja ühtsele – iga inimene peab ennast tundma vajalikuna. Euroopa on rohkem arenenud, avatud ning seetõttu iseloomustab ühiskonda moto "Mitte midagi meile ilma meieta".

Ka meie ei tohi unustada inimesi meie ümber. Selle mõistmiseks kulub kindlasti kauem aega, sest puudub täpne ülevaade probleemidest ja üldisest olukorrast. 2003. aasta Eesti moto on: "Maailm meile kõigile!" Selle teema tutvustamiseks on järgnevalt antud ülevaade sotsiaaltoetustest puuetega inimestele.

Puude raskusastme määramiseks pöördu pere- või eriarsti poole (eriarsti poole võib pöörduda juhul, kui külastada teda vähemalt kuus korda aastas), kes täidab arstliku ekspertiisi taotluse.

Täidetud ekspertiisitaotluse saadab arst arstliku ekspertiisi komisjoni, kes hindab patsiendi kõrvalabi, juhendamise või järelevalve vajadust ja lisakulude olemasolu ning määrab lapse või täiskasvanu puude raskusastme.

Puue annab õiguse sotsiaaltoetuse taotlemiseks. Selle vormistamiseks pöördu elukohajärgsesse pensioniametisse.

Puudega lapse toetus

Kuni 16-aastasele puudega lapsele makstakse toetust puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaanis ettenähtud tegevuseks järgnevalt. Keskmise puudega laps saab 860 krooni kuus ning raske ja sügava puudega laps 1020 krooni kuus.

Hooldajatoetus

Seda makstakse inimesele, kes ei tööta puudega lapse kasvatamise või 18-aastase ja vanema puudega täiskasvanu hooldamise tõttu.

Puudega last kasvatavale ühele vanemale või võõrasvanemale (lapsevanema abikaasa) makstakse hooldajatoetust.

3-16-aastase keskmise, raske või sügava puudega lapse kasvatamisel on toetus 300 krooni kuus, 16-18-aastase sügava puudega lapse puhul 400 ning raske puudega lapse kasvatamisel 240 krooni kuus.

Puudega täiskasvanu toetus

Vähemalt 16-aastasele puudega inimesele makstakse täiskasvanu toetust puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks ja rehabilitatsiooniplaani olemasolul selleks ettenähtud tegevuseks järgnevalt. Keskmise puude korral on toetus 200 krooni kuus, raske puude korral 420 ja sügava puude korral 640 krooni kuus.

Puudega vanema toetus

See toetuseliik on mõeldud lapsevanemale, kes kasvatab last üksi või on abikaasa samuti puudega. Sel juhul makstakse lapse kasvatamisega seotud lisakulude osaliseks hüvitamiseks toetust 300 krooni kuus.

Õppetoetus

Puudega inimesele, kes ei tööta ja õpib 10.-12. klassis, kutse- või kõrgkoolis ja omab puude tõttu õppimisel lisakulutusi, makstakse õppetoetust 100-400 krooni kuus vastavalt tegelike kulutustele. Toetust ei maksta juuli- ja augustikuu eest.

Rehabilitatsioonitoetus

16-65 aasta vanuselt on võimalik taotleda rehabilitatsioonitoetust. Seda makstakse tegelike rehabilitatsioonikulude osaliseks hüvitamiseks kuni 800 krooni ühe kalendriaasta jooksul.

Täiendkoolitustoetus

See on ette nähtud, kui inimene töötab või on vaja end tööalaselst täiendada. Sel juhul saab koolituskulude osaliseks hüvitamiseks taotleda täiendkoolitustoetust 9600 krooni kolme kalendriaasta jooksul.

Kui ei ole võimalik või inimene ei soovi rehabilitatsiooni või koolituse eest esmalt ise maksta ja tagantjärele kulude hüvitamiseks toetust taotleda, tuleks pöörduda elukohajärgse pensioniameti poole juba enne rehabilitatsiooniasutusse või täiendkoolitusele minekut.

Huvitavaks taastusvõimaluseks lastel on võimalus osaleda puuetega laste laagris ja emadel 2.-4. maini Karaskil.

Puuetega täiskasvanute laager toimub 6.-8. juunini Karaskil. Osavõtusoovist anda teada perearst Ülle Gurjevile telefonil 94 634.

Ülle Gurjev

Vanad, kuid hingelt noored

Juttu tuleb vanuritest, kes elavad Viiratsi hoolekandekeskuses asukohaga Mõnnaste tee 2. Kokku on meid kolmkümmend kuus, neist mehi üksteist.

Rõõmustavat on meie elus nii mõndagi, millest pajatada peale haiguste, mis paratamatult kaasnevad vananemisega.

Nüüd, pärast kõrgema riigivõimu valimist, elame lootuses, et uus luud pühib hästi.

Ootame põnevusega kevadet ja suve. Võib-olla täitub ka meie unistus, ekskursioon Eesti kaunitesse paika-

desse. Tagantjärele täname Viiratsi Vallavalitsust ja Viljandi Linnavalitsust meile korraldatud ekskursiooni eest Võrru ja Setumaale ning tublisid giide Itta Arakut ja Merike Tikku. Tänutundes meenutame ka tutvumist Männiku turismitaluga.

Tunneme tõelist heameelt, et meie käsutuses on head ja kompaktsed olmeteenused: soe ja valge tuba, söökla, puhkeruumid värviteleritega, raamatukogu, juuksurisalong, saun, duširuumid, vann, soe ja külm vesi ning WC – see kõik on ühes majas, meie pansionaadis.

Rahul oleme ka perearstide meditsiiniteenindusega. Hindame kõik kohapeal öde Mallet, kes viib läbi ravi-voimlemist ja jagab rohtusid.

Meie elujaatavus ja nooruslikkus

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Märtsis

16. Hans Kõögard	74
17. Valter Brjantsev	79
18. Vaime Vösa	78
19. Viktor Kirk	87
19. Konstantin Orlov	83
19. Helmi Poobus	72
20. Albert Aru	83
20. Leida Kurvits	80
21. Mait Koppel	77
21. Laine Kallio	74
22. Adele Pilvistu	82
22. Jelena Perhonen	81
22. Friedrich Kurjamaa	76
23. Anna Raud	71
23. Lidia Krõlova	70
26. Elga Riigor	77
26. Helda Rebane	72
27. Voldemar Sadam	76
28. Linda Are	79
29. Leonilla Sutt	77
29. Johannes Elgandi	70
30. Aleksandra Merkulova	87
30. Elle Sakk	65

Aprillis

1. Erich Põldur	81
1. Endel Mikk	72
2. Alla Korvina	74
4. Selma Orula	74
6. Harald Leikop	71
8. Stepan Derešivski	72
9. Loreida Püks	76
9. Maria Jegorkina	73
10. Elmar Tsääro	81
11. Pilvi-Klarissa Sirelpuu	65
12. Alida Hakman	73
13. Helju Hurmsalu	78
14. Hellen Lüüs	72
15. Eevi Dõnne	70

Sündisid

19. veebruaril sündis **Heli Koskori** ja **Rando Raudsepa** perre Uusnas poeg **Kristjan Koskor**.

väljendub laulutundidest osavõtus. Need toimuvad kaks korda kuus. Juhendab Aime Reier akordionil. Osa võtavad neli aastat tagasi silmavalguse kaotanud Liidia, aga ka Hilda Vaher ratastoolis. Repertuaaris on põlised levilaulud ja omalooming August Leetma ja Hilda Vaheri sulest. Väikese ülevaate meie elust saame laulukesest "Mälestuseks", mis on meie kõigi lemmiklugu. Allakirjutanu pakub seda laulmiseks kõigile eakaile.

Kirikutunnist, mis toimuvad korra kuus koos armulauaga õpetaja Jaan Tammalu juhendamisel, võtavad osa kõik, kellel jalarammu on.

Hooldeõdede Liidia ja Polina abiga käime ka jõudumööda õues jalutama.

August Leetma

Poiste nädal

17. veebruari hommikul kostus Viiratsi lasteaia saalist kõrvulukustav trampimine. Huvitav, loominguline ja õpetlik poiste nädal sai alguse. Koridoride seinu ehtisid uhked autopildid. Loeti ette luuletusi ja tõestati poiste osavust tantsupõrandal.

Tõeliselt uhked puutööd mahtusid järgmisse päeva: meisterdati autosid, paate, laevu, roboteid, kaitsekilpe ja revolvreid. Poisid käsitlesid haamrit ja kruvikeerajat uskumatult hästi. Laste fantaasial pole piire! Pärast õhtusööki kostus jälle kopsimist – seekord vallutasid saali kadedad tüdrukud!

Kesknädalal toimus 5–6-aastaste poiste matkapäev. Roniti köitel, mõistatati salakirja, kelgutati ja otsiti üllatust. Üllatuskomme, mis olid peidetud lume alla, jäi väheks. Oli vaja midagi uhkemat. Naerma ajas, kui saadi kätte teine üllatus, pats vastu peput, mida kodus ei anta.

Päeva kulminatsioon oli Kaitseliidu leitnandi Kikojani saabumine. Lapsed uurisid relvi ja kuulasid hoolega õpetust granaatidest. Poisid jõudsid otsusele, et astuvad kindlasti kaitsevähke. Kalev kavatseb siis seal ülemusele alati öelda: "Yes, söör!" Leitnant Kikojan selgitas, et nii öeldakse ainult Ameerikas. Eesti sõdur ütleb: "Just nii!"

● Meisterdavad (vasakult) Martin Aasna, Kalev Kübar ja Kaarel Jaksi.

MARET LINA foto

Kahel vanemal poisil ja kasvatajal lubati visata ka õppegranaate.

Veebruari algul välja käidud robotiprojekt valmis 20. kuupäevaks. Ülesanne oli vanemate abi kasutades valmistada robot. Neid tehti igasuguseid: vilkuvaid, häälitsevaid ja painduvaid. Silmapaistvaim oli Sten Eriku ja isa meisterdatud robot, mille kokatädi lubas kööki abiliseks võtta. Vahva töö tegi valmis ka Elin koos isaga.

Siis asusid matkale nooremad poisid eesmärgiga leida "kommipuu".

Poistenädala lõpul selgitasid iga rühma tüdrukud välja kõige osavama, naerumaiaama, vaimukama, töökama ja tublima poisi, kelle tiitlit tõendas aukiri.

Nädal lõppes Eesti Vabariigi 85. aastapäeva aktusega.

Merili ootas nii väga tüdrukute nädalat ja arvas: "Loodus on vist nii teinud, et poiste nädal on varem!"

Dagmar Trums,
"Mürakarude" kasvataja

MIDA LAPSED POISTENÄDALAST ARVAVAD

Siim: "Poiste nädalal meeldis mulle kõige rohkem sõjaväelane, sest seal olid igasugused relvad: püssid ja granaadid. Ma nägin esimest korda vintpüssi.

Ma loodan, et kui kooli lähen, siis on seal ka poistenädal."

Kaarel: "Mulle meeldis kõige rohkem ikka see naelade tagumine, sest see on ikka õigete poiste töö. Mina ehitasin roboti. Kaitseväelase püssid ja granaadid meeldisid mulle ka. Mina tahan ka sõjameheks saada.

Matkamine meeldis mulle ka, sest siis lähuvad lihased tugevaks.

Järgmist nädalat oleks veel vaja, et poisid saaksid naelu taguda."

Anna-Grete: "Selline poistenädal tegi tüdrukud natuke kadedaks. Tüdrukud tahtsid ka naelu taguda ja mat-

kale minna. Ma oleksin endale maja ehitanud."

Martin: "Ma arvan, et poistenädal on hea asi. Saab poistetantsu teha ja palju nalja."

Kaur: "Kõige rohkem meeldis mulle matk, sest sai suurest mäest kelguga alla lasta ja kommi süüa. Naelte löömine meeldis ka hästi. Ma tegin endale laeva, millel on tiivad, kust saab kinni hoida. Ma õppisin seda, et kui nael hakkab villu minema, siis ei tohi kogu aeg kinni hoida, muidu võib näppu lüüa.

Poistenädalal võiks olla rattavõistlusi ja võiks ka seda olla, et kui keegi tuleb tüdrukuga norima, siis poisid lähuvad appi – et õpetataks selliseid võtteid."

Jürgen: "Mulle meeldis kõige roh-

kem see, et ma sain õppegranaati visata. Ma polnud seda kunagi teinud. Veel meeldis roboti tegemine, keegi mind ei aidanud. Tegin selle täitsa ise!

Selliseid nädalaid peaks rohkem olema, sest siis on lõbus. Hästi palju võiks olla poiste omavahelisi võistlusi, et vaadata, kes on tugevam ja osavam. Järgmine kord võiks teha puldiga ralliautode võidusõidu ka."

Merili: "Mulle hästi meeldis see poistenädal. Tehti ägedaid asju: puutööd ja roboteid. Mind tegi natuke kadedaks ka, et poistel nii lõbus oli.

Mulle meeldisid need püssid, eriti see, mis hästi raske oli.

Ma nii ootan seda tüdrukute nädalat. Loodus on vist teinud nii, et poisid on enne."

MÖTTEID EUROOPA LIIDUST

Vabaduspüüdlus on eestlasele olnud omane sajandite vältel. Meie kauged esiisad võitlesid Saksa ordurüütlitega. Ka pärast vabastamist jätkus võitlus nende vastu, meenutagem Jüriöö ülestõusu. Oldi aga võimetud ränga ülevõimu vastu ning pidime ligi 700 aastat vaevlema ränga orjajätku all. Alles XIX sajandi keskpaiku alanud ärkamisaeg tõstis meie iseteadvust ja saime hakata selga sirgu ajama. Vabaduspüüdluse krooniks oli meie Vabadussõda, mille lõppedes saavutasime iseseisvuse.

Eesti oli Rahvaste Liidu liige, kuid eelnimetatu ei liigutanud lillegi, kui meid NLiit okupeeris. Ka ei aidanud meid suurriigid USA, Prantsusmaa ja Inglis-

maa Teise Maailmasõja lõppedes.

NL okupatsioon jätkus veel peaaegu 50 aastat.

Aga tänane päev? Meie orjastamine on jälle alanud, seda muidugi kavalamalt kui kunagi varem. Kuivõrd suur idatürg oli langenud, siis kasutati kohe ära juhust. Et meie kaupu Läänes vastu ei võetud, siis tööstus ja põllumajandus suretati välja. Kasu said kohalikud ärimehed ja välismaised firmad. Riik püüdis ja püüab seni vabaneda oma kohustustest rahva vastu. Söötis põllud ja laastatud metsad ilmestavad tänasel päeval Eesti maastikku. Tehakse röövraiet, arvestamata seda, et metsa taastamiseks kulub vähemalt 70–80 aas-

tat. Paljud metsaadlad on näiliselt müüdnud Eesti firmadele, kuid nende tõelised peremehed asuvad välismaal. Selle poolest oleme kui Amazonase vihmametsades, mida riuiti mõtlematult maha.

Välismaised firmad on ostonud meie firmasid, mõni aeg jätkanud tegevust ning siis need osakonnad likvideerinud. Tagajärjeks on lokkav tööpuudus ning saadavatest abirahadest, mis on jällegi üks sõltuvuse vorm, peab riik ülal pidama puudustkannatajaid. Sõltuvusse püüdmist teenivad ka järeelmaksude võimalused, laenuid jne.

Esimesel Eesti iseseisvusajal olime ise suutlised oma rahvast toitma. Meil jätkus toodangut ka ekspordiks. Meil olid (Järg 8. lk.)

Eesti Geenivaramu alustab põhiprojekti

Möödunud aasta oktoobris alustas Eesti Geenivaramu tervise- ja geeniandmete kogumist kolmes Eesti maakonnas: Saare-, Lääne-Viru- ja Tartumaal. Järgmisena laieneb Geenivaramu projekt Jõgeva, Viljandi ja Pärnu maakonda.

Mis ja milleks?

Eesti Geenivaramu projekti raames luuakse Eesti rahvastiku tervise-, sugupu- ja geeniandmete elektrooniline andmekogu – geenivaramu. Geenivaramu võimaldab tulevikus teha geeni- ja terviseuuringuid haiguste teket ja kulgu mõjutavate geenide leidmiseks. Geenivaramu annab võimaluse tulevikus täpsemalt hinnata terviseriske ja diagnoosida haigusi, ennetada haigestumist ja saada tõhusamat ravi.

Geenivaramu projekti viib läbi sihtasutus Eesti Geenivaramu. See on kasumit mittetaotlev organisatsioon, mille asutas Eesti Vabariigi valitsus märtsis 2001, tulenevalt inimgeeniuringute seadusest.

Seadus reguleerib

Inimgeeniuringute seaduse võttis Riigikogu vastu detsembris 2000 ning seadus reguleerib geenivaramu loomist ja pidamist.

Seadus sätestab geenidoonori õigused ja kohustused, andmekaitse nõuded ja muud tagatised geenidoonori õiguste kaitseks. Sellest tulenevalt on Eesti Geenivaramu projektis osalemine vabatahtlik ja põhineb geenidoonori informeeritud nõusolekul. Geenidoonori olemise fakt on konfidentsiaalne ning isikustatud andmeid saab geenivaramust ainult doonor ise ja tema nõusolekul doonori arst. Geenidoonoril on igal ajal võimalik esitada avaldus andmete isikustamist võimaldava uni-kaalse koodi hävitamiseks, pärast mida ei saa ta enam kunagi teada enda kohta käivaid andmeid. Geenidoonoril on õigus teada ja õigus mitte teada oma geeniandmeid.

Seadusest tulenevalt rakendatakse geenivaramu loomisel ja töötlemisel kõrgeimaid turvastandardeid. Inimgeeniuringute seadus keelab selgesõnaliselt geenidoonori diskrimineerimise geeniandmete alusel. Kindlustusfirmad ja tööandjad ei saa geenivaramust andmeid kindlustusvõtjate ja töötajate kohta. Geenivaramu andmeid ei tohi kasutada isaduse ja isikute tuvastamiseks ega kuriteo uurimisel.

Aga kasu?

Juba täna võimaldab terviseandmete

kogumine perearstidel saada parema ülevaate oma patsientidest ning korraldada tõhusamalt ravi ja profülaktikat.

Eesti Geenivaramu projekti eesmärk on ulatusliku andmebaasi loomine ja sellel põhinevate teadusuuringute läbiviimine. Seega vähemalt projekti alguses ei tegelda inimeste individuaalse geneetilise nõustamisega. Rõhk on üldiste seoste ja seaduspärasuste leidmisel.

Inimese osalus geenivaramu projektis annab teadlastele võimaluse tuleviku jaoks välja töötada uue põlvkonna ravimid, mis põhinevad inimese geeniandmetel. Nii nagu ravimeidki, on võimalik välja töötada testid haiguste varajaseks diagnoosimiseks, et ravi saaks alustada õigel ajal.

On loomulik, et iga uus asi tekitab küsimusi. Et geenivaramuga seonduvad küsimused saaksid vastused, selleks seadis Eesti Geenivaramu sisse oma infotelefoni numbriga (07) 440 200.

Küsimusi võib saata ka e-posti aadressile geenivaramu@geenivaramu.ee. Meie kodulehe aadress on www.geenivaramu.ee.

Aire Koik,

Sihtasutuse Eesti Geenivaramu teabejuht

MÄLUMÄNGURID PIDASID JUUBELIVÕISTLUSE

1. detsembril 1983 peeti Vana-Võidus esimene Eestimaa põllumajanduslike õppeasutuste õpetajate mälumäng. Tookord oli Eestis 13 põllumajandustehnikumi ning esimesel jõuproovil osalesid kümne kooli õpetajad.

Esmane mõõduvõtmine lõppes võorstajatele edukalt: ühe punktiga (41 p.) edestati Vinni Näidissovhoostehnikumi (praegune Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool) ning kolmas oli 37 punktiga Tihemetsa Sovhoostehnikum.

Viimastel aastatel osaleb üheksa võistkonda: Tihemetsa Tehnikum, Luua Metsanduskool, Oisu Toiduainete-Tööstuskool, Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool, Röpina Aianduskool, Türi Tehnika- ja Maamajanduskool, Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool ning Viljandi Ühendatud Kutsekeskkool.

14. veebruaril Tihemetsas toimunud mälumäng oli arvult kaheksakümnes ning lõppes võorstajate võiduga.

Meie valda esindanud võistkond (Viljandi ÜKK) koosseisus Rein Abel, Tiiu Männiste, Ants Abel, Heiki Raudla, Matti Kallaspoolik lõpetas teise kohaga

● Kümne aasta tagasel fotol autasustab Rein Abelit tolleaegne õppedirektor Riho Pulk. KALLE SÜDEMÄE

ühepunktilise paremusega Olustvere kolleegide ees. Ka seekord olid kohal üheksa õppeasutuse õpetajad.

Sellel üritusel on oma kindlad traditsioonid. Võistlus toimub alati reedel (algusega kell 16), kavas on 40 küsimust ning võistkonnas on viis liiget.

Tõenäoliselt seda omavahelist mõõduvõtmist soovivad eelkõige huvi mälumängu vastu, õppeasutuse juhtide toetus ja osalemine, tasemel korraldus, huvitavad küsimused ning kohtumine kolleegidega.

Kuigi praegune Lääne-Virumaa Kutsekõrgkool on pärinud võiduau 34 korral, pole enne võistlust kunagi teada, kes seekord võidab. On ju esikohaga lõpetanud veel Tihemetsa, Luua, Kehtna, Olustvere ja Vana-Võidu õpetajad.

Kõik 80 korda on kaasa teinud Kehtna ja meie valla õpetajad, kusjuures meie võistkonna kapten, esinumber Rein Abel 79 korda.

Osalejate hulgas on tuntumad praegune poliitik Villu Reiljan, üks kuldvil-laku võitjatest Tõnis Sakk, õppeasutuste direktorid Helle Noorväli, Tõnis Tammet, Valdur Mets, Toomas Šadeiko, Arnold Pastak jt.

Järgmine, 81. mõõduvõtmine peetakse Olustveres 11. aprillil.

Matti Kallaspoolik

APRILLIKUU ÜRITUSED

Viiratsi rahvamajas

- 4. Disko.
- 5. Osavõtt maakonna rahvakunsti-päevast.

- 13. Pensionäride kevadpidu.
- 20. Tervisepäev koostöös valla sotsiaalkomisjoniga.
- 25. Kohvikuklubi.
- 30. Volbriõhtu.

Tänassilma rahvamajas

- 6. Etendus "Kardemoni linna röövlid".
- 13. Lihavõtte töötuba.

● Lea Peips ja Kalle Riitmuru olid Tänassilma talgupäeva eestvedajad.
MARET LINA foto

● Tädi Kuuli soovitab ●

LIHAVÖTTETOITE PEOLAUALE

Pühad jäävad sel aastal aprilli, sest lihavõtted on liikuv püha, mida peetakse alati esimese täiskuu pühapäeval pärast kevadist pööripäeva (21. märtsi). Vaikse nädala suur reede on 18., ülestõusmispühad 20. ja 21. aprillil. Loomulikult tunneb iga pere kevadist suurrõõmu ühise pühadelaua ümber. Selleks mõelgem roogadele, mis teeks rõõmu või üllataks kõiki.

Tädi Kuuli soovitab sel kevadel praadideks valida...

Pilaff maaubadega (retsept Vana-Võidust)

Leotatud oad keeta pehmeks, kurnata. Teha pilaff. Pruunistada tükeldatud kana vähese õliga, maitsestada soola ja pipraga, lisada keeva vett ja hautada kana pehmeks.

Edasi: röstida õli ja või segus esmalt porgandiribad, siis lisada tükeldatud sibulad – mida rohkem, seda parem; panna ka küüslauku.

Segada sisse pestud riis, kuumutada rasvaines läbi, seejärel valada peale kanakeeduvesi; hautada riis pehmeks, maitsestada (selleks sobib karripulber või safran).

Valmis pilaff segada ubadega, tõsta vaagnale, keenud kanaliha asetada ubade peale.

Iüri valejänes (Leiest saadud retsept)

Ligemale 1 kg hakkliha, 100 g saia, 150 g punast paprikat, 150 g rohelist paprikat, 3–4 muna, 3 sibulat, soola, pipart, sinepit, suhkrut.

Paprika puhastada, tükeldada ¼ neist kuubikuteks, ülejäänud keeta soolaga maitsestatud vees 5 minutit.

Hakklihale lisada vees leotatud sai, tükeldatud sibul, munad ning maitsestada parajalt.

Järgneb jänese tegemine. Määrida piklik pann (vorm) üle rasvainega, jaotada hakksegu neljaks. Esimene veerand hakksegust tõsta vormi. Asetada sellele keedetud punane paprika. Nüüd vaheldumisi hakkliha ja paprika. Viimasele kihile asetada toored paprikatükid alles siis, kui valejänes on küpsenud 1 tund. Edasi küpsutada 15–20 minutit.

Pakkuda lauale tuliste kartulite ja konservalatiga.

Kui tahetakse süüa midagi lihtsamat, sobivad selleks **peedikotletid** (retsept Viiratsist).

½ kg toorest punapeeti, 1 dl riivsaia, 2 muna, ½ tl. soola, ¼ tl. valget pipart, 2 sl. võid; kastmeks 1 dl maitsestatud jogurtit.

Kooritud peedid riivida (osa peete võib asendada ka porgandi või kaalikaaga). Segada juurde riivsaia, munad, maitseained, vormida taigast kotletid ja küpsutada pannil mõlemalt poolt pruuniks. Kui tahetakse pehmemaid kotlette, keeta eelnevalt juurviljad poolpehmeks.

Pakkuda juurde keedetud kartuleid, rohelist konservi ja jogurtkastet.

Lihavõttepasha (retsept Tänassilmast)

400 (500) g kohupiima, 200 g võid, 3 sl. hapukoort, 100 g rosinaid (võib pooleks olla kuivatatud aprikoosidega), 200–300 g suhkrut, apelsinisuukaadi, vanilliini.

Kohupiim suruda läbi sõela, vahustada või ja suhkruga, lisada hapukoort, vanilliini, rosinaid (tükeldatud aprikoos), sukaad ja kohupiim, segada hoolikalt.

Võtta pashavorm (sobivad ka paar uut lillepotti), asetada sinna külmas vees märjaks tehtud marli. Tõsta segu vormi(desse), keerata marli otsad kohupiima peale ja panna sellele vajutis; asetada vorm taldrikule (sinna nõrgub põhja kaudu vesi), hoida külmas. Mõne tunni pärast valada taldrikule nõrgunud vedelik ära.

Kui pasha on liiga alla vajunud, segada juurde kohupiima. Pashat hoida algul 24–48 tundi külmas, siis on valmis.

Kaleph Jõulu

Viiratsi aleviku garaa ühistu "Mukumäe" (160 boksi) otsib vähempakkumise teel **ühistu juhatajat**. Ettepanekud ja palgasoovid esitada kirjalikult Viiratsi rahvamaja hiljemalt 30. märtsiks. Info-telefonid 94 307 või 055 997 096.

Mõtteid Euroopa Liidust

(6. lk. järg)

kohal ja tegutsesid ka välismaised firmad, kuid riik säilitas nende üle kontrolli. Praegu tahetakse aga maha müüa, mida veelgi annab, et saada kasumit ja see oma taskusse panna. Ka kulutatakse riigi raha läbimõtlevalt ja omakasu eesmärgil.

Euroopast dikteeritakse juba praegu, kuidas peab elama. Uuendused on igati teretulnud, kuid lasku meil ka ise midagi otsustada. Aga ei – tuleb peale suruda oma diktaati ja see on põhiline! Vaid suure teotahte ja visa tööga on vähesed talunikud suutnud edasi arendada meie põllumajandust ning tuua poelettele meie kodumaist toodangut – aitäh neile selle eest!

Oleme unustanud meie esiisade vabaduspüüdlused ja aated. Tasub siiski kaua vaagida, kui teha otsustav samm. Vabadusel on kõrge hind. Seda saavutada on raske, veelgi raskem aga kaitsta.

Kaarel Kumer

Viiratsi raamatukogu

on avatud tööpäeval kella 11–20. Internetipunkt on avatud tööpäeval kella 15–20.

Laupäeval ja pühapäeval me ei tööta.

Piret Viira,
juhataja

MÄLESTAME

Heino Schwarz

5. 12. 1935 – 19. 02. 2003
Tusti küla

Nikolai Pitsenko

1. 01. 1941 – 4. 03. 2003
Viiratsi

Vassili Laktionov

16. 01. 1941 – 7. 03. 2003
Viiratsi

Elmar Auksmann

12. 02. 1930 – 7. 03. 2003
Viiratsi

Salme Raudsepp

30. 07. 1912 – 9. 03. 2003
Uusna

Tatjana Kullama

16. 03. 1915 – 11. 03. 2003
Vardja küla

Ostame kasvavat metsa ja metsaga kinnistuid. Pakkuda võib ka kaitsealuseid ja/või hüpoteeigiga kinnistuid. Tel. 052 67 907.

Ostan Viiratsisse ühetoalise ahiküttega korteri. Info 94 541.

Müüa VAZ 2101 uus **originaalmootor**. Hind 4000 krooni (poes 14 000). Vajadusel paigaldus. Garantii. Tel. 055 999 146, 051 998 488.

Müüa BMW 535 I (1988/89). 4x el. aknad, 2x el. peegel, el.katuseluuk, pardakompuuter, roolivõim, ABS, stereo, 15" täht. valuvelg tsw + talverehvid. Heas sõidukorras. Hind 45 000. Info tel. 055 999 146, 051 998 488.